

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 6

86. ÅRGANG

23. MARS

1974

BISKOP, SØSTER, PREST, LEGMANN I OSNABRÜCK

(SE SIDE 83)

Har vi en fremtid?

(Side 84)

Vekkelse halv fem presis

(Side 93)

Retrett med pater Lombardi

(Side 95)

REDAKSJONELT

PÅ MANGE S

Skandinaviske katolikker lever med aviser, radio og fjernsyn som egentlig ikke er særlig interessert i katolske nyheter på det store plan — hvis ikke slike nyheter kan tolkes som opposisjon mot Vatikanet, som reaksjonære fordommer og gammelmannssyn. Kortere sagt: våre nyhetsformidlere her hjemme regner tydeligvis ennå med at viktige ting om Kirken bare dukker opp i hemmelige sirkulærer og advarsler fra Vatikanets indre. Fra de kontorer hvor, for å sitere en energisk, men svakt underrettet journalist i et naboland, selv farven på veggene bestemmes av paven. Men virkeligheten er jo en annen i 1974:

I disse årene etter Konsilet har de lokale biskoper og bispekonferanser fått økende betydning i den katolske

kirke, også sett med en journalists øyne. Kirken taler ikke bare med én alvorlig stemme fra Rom, nå snakker den alvor med mange stemmer, på mange sprog. I den siste tiden har for eksempel biskopene i Nederland sendt ut et fastebrev om moderne menneskers situasjon i dagens tekniske revolusjon, de tyske biskoper har uttalt seg konkret om voldsmentaliteten og de spanske biskoper har i viktige møter behandlet forholdet mellom kirke—stat i Francos land. I England sendte erkebiskopen av Westminster ut et hyrdebrev under valgkampen mellom Wilson og Heath, i Latin-Amerika, i Afrika og i Australia — bare for å gå kloden rundt — forteller biskopenes stillingtagen i forskjellige saker nytt om den katolske kirke. Og i disse nyheter ligger det

To referater fra møtene i Osnabrück — fra pastoralrådmøtet og fra selve bispekonferansen står på side 86—89.

Det første nordiske pastoral møte er gått over i historien, og den katolske kirke i Norden er dermed en erfaring rikere. Alle som fikk delta, er fylt av takknemlighet, selv om møtet ikke var fullkomment. Selvfølgelig var det ikke det. Alt må læres, også denne formen for samarbeid.

En samtale mellom representanter for alle de fem nordiske land byr dessuten på visse språkproblemer. Denne gang var det felles språk tysk, noe som for de fleste gjorde arbeidet vanskeligere og tok vekk noe av spontaniteten. Det er heller ikke lett å uttrykke nyansene på et fremmed språk. Man kan snarere forundres over at det hele gikk så godt som det gjorde,

REDAKSJONELT:

PÅ LIK

og at man fikk utrettet såpass meget på tre dager.

Den siste dagen fikk deltagerne et spørsmål om det viktigste som var blitt sagt på møtet. Betegnende nok svarte mange at for dem hadde selve møtet vært viktigere enn alt det kloke og gode som var blitt sagt. Det var også et alminnelig utbredt ønske at flere slike møter måtte finne sted i fremtiden.

At biskoper og legfolk, prestere og søstre kan møtes på like fot og arbeide sammen i full tillit og åpenhet, kan ikke annet enn bidra til å fjerne gamle, unødige skillevegger mellom kirkens «stender». Pastoral-møtet gjorde det virkelig som vi vet og har hørt så mange ganger: Kirken, det er vi alle, hele Guds folk. Hva kan biskopene gjøre uten de andre gruppene i kirken? Hva kan prestene gjøre alene? Enn søstrene? Legfolket? Selv om det er forskjellige tjenester innen kirken, så er vi alle ett i Kris-

PROG

beste «stoffet» — det når bare ikke frem.

Noen vil regne det som et svakhetstegn at Kirken «nå snakker alvor med mange stemmer». Den var lettere å forstå før i tiden. Det er riktig kanskje det, bortsett fra det faktum at denne verden muligens også var enklere å forstå for så og så mange år siden. I en slik ny situasjon er det også avgjørende at vår lille katolske presse her i Nord-Europa forsøker å gi et bredt bilde av det som skjer i Kirken, vel vitende om at katolikkenene her oppe heller ikke nå kan regne med å få skikkelige opplysninger av våre massemedia. Dette forhold må aksepteres.

Å. R.

En klovn

Tyskerne har en fjernsynsserie om en politifullmektig Keller, en serie som kan være en befriende avkobling etter vinterlivet og rekken av gamle, elendige amerikanske filmer. Forleden fant jeg en historie på svensk TV 2 om Keller hvor en katolsk ordenssøster spilte en vesentlig rolle.

Denne søsteren hadde i tyve år syklet rundt i et bestemt distrikt i en storby, hun kjente folks plager, sykdommer, glæder og nød. En sen kveld blir hun tilfeldig vidne til et innbrudd hvor en person blir drept. Og hun kjenner igjen en av de som flyktet fra åstedet, den unge sønnen til et ektepar som fra før av så sannelig har nok med andre vanskeligheter. (Fyll, en dødlig sykdom, osv.)

Som hun selv sier da hun avviser ett av Kellers forsøk på å finne ut hva og hvem hun har sett:

— Jeg så ingen ting, det var for mørkt. Keller sier:

— Men søster, De representerer da også loven.

— Jo, både loven og barmhjertigheten. De, herr Keller, representerer bare loven.

Søsteren som hadde et latinsk kloster-navn og som dro rundt til de som alltid trengte henne som menneske, hadde den gamle, side drakten på seg. Det var nesten uforståelig hvordan hun kunne unngå å få skjortene inn i sykkelhjulene og i navet.

Men først og fremst var hun noe av det beste vi forbinder med ordenssøstre: et menneske som gir seg selv helt ut i arbeide for andre. Uten å fordømme, uten å preke moral, bare med en robust, nærmest roff vennlighet og hjelpsomhet.

Jeg skal ikke fortelle noe om hvordan hennes problem i dette stykket ender, før eller senere dukker vel episoden også opp på norsk kanal.

Men se den da. Den heter noe slikt som Den tause søster. Og legg merke til dette:

Det er godt mulig at det ville være bedre om hun gjorde sitt arbeide i sivil. Men det spiller ikke noen stor rolle. Det som betyr noe er tilstede i henne på ganske andre måter.

E FOT

tus, og vi må stå sammen. Vår kirke blir ikke annet enn det vi sammen gjør den til. Ansvar og problemene kan ikke skyves over på biskopene eller prestene. Kirkens fremtid avhenger av oss alle, og her i Norden i særlig grad av legfolkene.

K. G. J.

Forsidebildet

På bildet ser vi biskop John Willem Gran, pastor Josef Amstutz, Kristiansand, sr. Hanne Bang, Stockholm og Jacob Greve, Bergen.

Kjølig britisk røst om «DJEVELUTDRIVEREN»

Den amerikanske filmen «The Exorcist» har når dette leses hatt premiere i London. Og, som Freda Bruce Lockhart skriver i siste nummer av Catholic Herald, man vet kanskje da mer om britiske kinogjengeres reaksjon på denne omdiskuterte og oppreklamerte film.

Direkte oversatt betyr tittelen Djevelutdriveren. Men la oss høre mer om hva vår kollega skriver efter å ha sett en forhåndsfremvisning:

— Vi har hørt om mange amerikaneres reaksjoner, om mennesker som kaster opp eller besvimer og som blir kjørt bort i ambulanser. Mitt inntrykk er at filmen ofte virker opprørende, men aldri skremmende eller fryktinngydende.

— De som har lest William Peter Blattys bestselger-bok (oversatt til 18 sprog) vil kjenne historien. En 12 år gammel pike i Maryland gripes av voldsomme anfall, legemlig og mentalt. Hun er uten kontroll over seg

selv, utseendet forvris nesten til det ugjenkjennelige og hun stønner ubevisst frem tabu-ord og eder.

— Hverken psykiatikere eller leger kan hjelpe piken. En katolsk prest (spilt av den svenske skuespiller Max von Sydow) kommer inn i bildet og får sin biskops tillatelse til å bruke ritualer for en djevelutdrivelse over den unge.

Det har fremkommet atskillig kritikk mot filmen på katolsk hold i USA og sterke advarsler. Men Freda Bruce Lockhart tar det hele mer kjølig:

— Engelske seere er vanligvis ikke så raske som amerikanerne til å bli revet med av hysteri. Filmene, som i seg selv er godt lavet og blir godt spilt, ødelegges bl.a. av kvasi-viten-skapelige forklaringer. Resultatet er for meg enda et morbid forsøk av Hollywood på å finne sensasjonelt stoff i skyggen av et korstegn og en prestekjole.

HAR VI EN

AV STORTINGSMANN

Under et foredrag i Hamar Kirkeakademi nylig holdt Lars Roar Langslet et foredrag med tittelen HAR VI EN FREMTID? I stedetfor å forsøke å gi et sammendrag av dette foredraget, har vi valgt å gjengi den første delen av det i sin helhet.

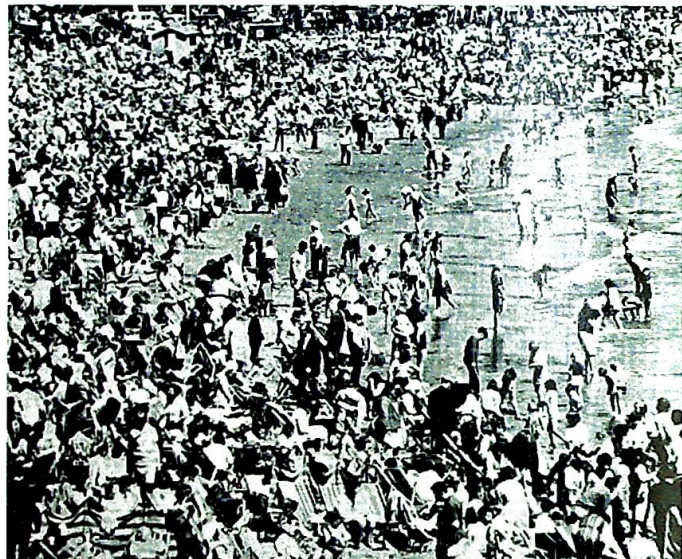
Spørsmålet har vært stilt ved så mange korsveier i historien, og hver gang det dukket opp, har mange svart at snart er det slutt. Skriftens ord eller tegn i sol og måne har vært utlagt som bevis på det. Gang på gang har spådommer om katastrofe og undergang satt skrekk i sinnene. Flagellant-togene i senmiddelalderen og feieren Horgens menighet i Wildenveys «Tungetaleridyll» er uttrykk for den samme mørke visshet om at undergangen står for døren. En slik tro med sin tidsinnstilte visshet — kan sprengre alle vanlige former for menneskelig sjelsliv og virksomhet, omtrent som tidsinnstilte bomber. Forskjellen er bare at i de menneskelige mønstre skjer sprengningene mens urverket ennå tikker og går og alle venter på at bomben skal springe. Er det i menneskets dybder en skjult og fortrenget dødsdrift som slår ut på den måten i krisetider? En undertrykt lyst ved å tro at det verste vil skje?

Dommedagsprofeter er det mange av også i vår tid. Men de av dem som møter størst gjenklang og mest alvor, appellerer ikke til religiøse forventninger om endetid og oppfyllelse. De bygger på vitenskapen. At den på mange måter har overlatt religionens funksjoner, som samfunnets målestokk på sannhet, er en annen sak.

Vi møter dommedagsprofeter i vår tids historiefilosofi. Oswald Spenglers berømte verk om *Vesterlandenes undergang* er et iøynefallende eksempel. Arnold Toynbees monumentale verdenshistorie munner ut i en lignende påstand om at den vestlige kultur snart har sluttet sitt lovbestemte kretsløp og vil gå under.

Profetier om undergang møter man også hos vitenskapsmenn som måler omfanget av det som kan skje dersom en ny storkrig bryter løs, og statenes voldige arsenal av masseødeleggingsvåpen blir tatt i bruk. De bygger ikke på filosofiske tolkninger, men på harde kjensgjerninger — så harde at de kan drepe ethvert håp hos dem som tror at en slik krig er dømt til å komme.

Harde kjensgjerninger er utgangspunktet også hos de forskere som mener å kunne påvise at verden vil gå under, fordi betingelsene for liv etter et visst tidsrom av beregnbar lengde vil bli ødelagt. To utviklingslinjer vil støte sammen i dette fremtidige katastrofepunkt: på den ene siden en uhemmet befolkningsvekst, som sprenger alle grenser for jordens yteevne, og på den annen side en voldsom produksjonsutvikling, som daglig forminsker denne yteevnen gjennom forurensning og rovdrift på ressurser. Konklusjonen er at katastrofen bare kan unngås om det raskt skjer fundamentale endringer som stopper befolkningsveksten og skrur den økonomiske

utvikling ned til 0-nivå. Hvis dette ikke skjer, vil verden gli stadig lenger ut mot stupet.

Undergangsvisjonene hos Spengler og Toynbee er allerede på sin måte blitt historiske dokumenter. De er rykket på avstand og foruroliger neppe så mange som de engang gjorde. For oss er det lettere å se at de avspeiler tidsstemninger som forlenget er blitt alderstegne, og at de er gjennomvevet av en form for spekulativ tenkning som ikke virker overbevisende.

Anderledes med de undergangsvisjonene som bygger på harde kjensgjerninger — om virkningene av nye våpentyper, om befolkningseksplasjon og økologiske ødeleggelser. Det er dem vi ser for oss når vi møter spørsmålet: Har vi en fremtid?

Vanlige mennesker har ikke forutsetninger for å vurdere holdbarheten i disse dystre påstander, som attpåtil påberoper seg datamaskinenes uavviselige autoritet. De ser kanskje at i forskernes eget laug er der uenighet, og håper at de mer optimistiske forskerne allikevel har rett. Men hvem tør stole på det? Hvem tør med hånden på hjerte gå ut fra at de dystre forutsigelsene om økologisk katastrofe er uholdbare? Er det ikke tryggere å regne med at de kan være riktige — inntil det motsatte måtte bli bevist hinsides enhver tvil?

En politiker er i høy grad et vanlig menneske, og en amatør — som de fleste andre — i slike spørsmål. Jeg har ingen optimistisk visshet å dele med meg, jeg deler den engstelige uvissheten som de fleste føler overfor slike spådommer. Allikevel er man nødt til å finne seg visse orienteringspunkter, som kanskje har begrenset verdi, men som i det minste kan gi en et visst mot til å fortsette.

FREMTID?

LARS ROAR LANGSLET

Det første viktige orienteringspunkt gjelder noe ganske enkelt, som det er desto vanskeligere å uttrykke: Jeg tror at forvissningen om å ha en fremtid er en forutsetning for å leve på en menneskelig måte. Når den forvissningen blir borte, eller viker plass for visshet om det motsatte, at det ikke er noen fremtid, blir livet meningsløst og dermed umenneskelig.

Nå kunne jeg naturligvis pakke inn denne påstand i filosofiske uforståeligheter og kalle fremtiden en «kategori» for menneskets selvforståelse, eller et «eksistensial» for den menneskelige væren. Men jeg våger å fortsette på den smale veien hvor tingene må sies så enkelt at de kanskje blir forståelige.

Hva jeg mener, er dette: Alt vi mennesker tenker og gjør, forutsetter en fremtid — enten vi er klar over det eller ikke. Hele vår bevisste handlingsliv bestemmes av hensikter vi vil oppnå, planer vi vil virkeliggjøre, i det åpne mulighetenes rom som ligger foran oss, og som vi kaller fremtiden. I hvert øyeblikk er det som vi strekker oss fremover i den, for å fange inn muligheter og gjøre dem virkelige under vårt grep. Slik sett er det ingen som «lever i nuet», som det gjerne heter; for nuet er bare det uinnfangelige punkt hvor vi hvert øyeblikk tar sats mot det som skal komme og blir til. *Å leve som menneske er derfor å leve i fremtiden.* Den åpne horisonten foran oss er en betingelse for et menneskelig liv.

Det er et dypt instinkt i oss som nekter å godta at horisonten snører seg til, nekter å godta at det ikke er noen fremtid. Et menneskeliv med tillukket horisont, et liv «for lukkede dører» (som Sartres kjente skuespill heter), er ikke lenger et liv, men et helvete uten håp og lengsel.

Vi vet at mennesker i fangenskap, under de mest bru-

tale og håpløse forhold, kan bevare sin verdighet ved nettopp aldri å gi opp, alltid å legge planer for morgendagen og en fjernere fremtid. Vi har sett hvordan mennesker som vet de snart skal dø, fortsetter å leve som om livet skulle vare — med planer og avtaler som før.

Er det livsviljens meningsløse sprell overfor en visshet vi ikke orker å bære? Slik kan det se ut. Men jeg tror det er noe mer. Det er menneskets ukuelige verdighet som slår igjennom og krever sin rett til det siste. Overfladisk sett skjer det nok ved at vi klynger oss til det man kaller livsløgn og illusjoner. Men under overflaten aner man et dypere mønster. Alt det som gjør oss levende som mennesker — troen, håpet og kjærligheten — bærer i seg en indre visshet om varighet, en indre tross mot døden. Denne indre visshet er ingen illusjon. Den peker mot en dypere sannhet om menneskelivet enn vitenskapens visshet om at vi skal dø og gå i oppløsning. Den er et vitnesbyrd om det evige liv.

Denne trossige tro på en fremtid, også når horisonten synes å snøre seg til, er kanskje almenmenneskelig. Men jeg undres om den ikke i høyere grad henger sammen med — og får sin næring fra — et felles mentalt mønster i vårt samfunn og vår kulturkrets. Det jeg har i tankene, er at den vestlige kulturs historie er preget av en bestemt måte å oppleve tiden og historien på. Den måten er ikke naturgitt og dermed felles for alle folkeslag og kulturer. Den er blitt formet av den religiøse forestillingsverden som har preget vår kulturkrets og fremdeles er livsnerven i dens utvikling. Med andre ord: Vår måte å oppleve tiden og historien på er et produkt av den jødisk-kristne tro.

Den Gud vi kristne bekjenner, er ikke den Evige og Uforanderlige som er hinsides all kontakt med menneskers foranderlige og forgjengelige verden. Han er historiens Gud. Han skapte mennesket og dets verden i tidens opphav; han ledet sitt utvalgte folk gjennom gode og onde tider; han sendte sin sønn inn i denne verden for å leve og dø som et menneske; han sendte oss sin ånd for å lede oss videre frem mot det mål han har satt ved tidenes ende, da alt skal bli fullendt og Gud selv bli alt i alle. Gud skapte historien som det livsrom vi mennesker skal leve og virke i, og han handler med oss gjennom historiens løp. Han har satt menneskene inn i verden som Guds medarbeidere, med forvalteransvar for hele jorden og alt liv, og gitt oss i oppdrag å forme denne verden etter våre planer, mot det mål som bare Gud fullt ut kjenner. Gud grep inn i historien for å frelse menneskeslekten; derfor bruker vi nettopp uttrykket «frelseshistorien» om utførelsen av Guds vilje og Guds plan.

Dette er tro og teologi, som mange mennesker i vår kulturkrets idag føler seg fremmede for. Ikke desto mindre lever vi alle på fruktene av en slik måte å oppleve verden og historien på. Det var i kraft av disse trosforestillinger at historien fikk mening, som en bevegelse i ret-

(Forts. neste side)

«MØNSTERET B

PASTORALRÅDSMØTE

Av
KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

I déen og initiativet til møtet kom fra de nordiske biskoper og en stor-slått innbydelse fra tysk hold var årsaken til at det ble holdt i Osnabrück. Ansgarius-Werk Osnabrück betalte

ikke bare oppholdet for de 40 deltagerne, men også reisen. Deltagernes hjertelige takk går derfor både til biskopene, til lederen for Ansgarius-Werk, Frau Dorothea Olbrich, som også var vår vertinne, og til biskop Wittler i Osnabrück.

Naturlig nok knyttet det seg atskillig spenning til dette møtet, som jo var det første i sitt slag i Norden, og man håpet at biskopenes forventninger ikke ville bli skuffet.

Av biskop Verschuren's åpningstale fremgikk det at biskopene ikke hadde tenkt dette pastoralmøtet utelukken-de som et arbeidsmøte. Selv hadde de ønsket å kunne møtes en gang først og fremst for å be og meditere, gjerne sammen med andre representanter for Guds folk. Nå var et slikt møte kommet i stand, men denne gang ville vi bli nødt til å diskutere og arbeide. Et konkret program hadde samlet oss, to saker som griper inn i hverandre: målsetningsdebatten og forberedelse til høstens bispesynode om «For-kynnelsen i verden av i dag». Arbeidspresset ble stort, men bønnen fikk sin plass. Hver arbeidsdag ble innledet med messe og avsluttet med en friere aftenbønn. Pastor Rudi Kes-

Biskop Paul Verschuren fra Helsinki, formann i den nordiske bispekonferansen.

Har vi en fremtid?

(Forts. fra forr. side)

ning av et mål. Den nyere tids tro på utvikling og frem-skrutt har sine røtter og forutsetninger i denne jødisk-kristne historieoppfatning. Den fremtidstro som er det underliggende postulat bak all planlegging i samfunnet ville vært utenkelig uten den. Den jødisk-kristne skapel-sestro, med dens sterke understrekning av menneskets oppgave i verden, av det menneskelige arbeide som et medarbeiderskap i fullbyrdelsen av Guds plan, har skapt dynamikken, fremdriften, den utemmelige viljen til for-nyelse i vår kulturform.

I kulturer som har fått sitt preg fra andre religiøse forestillinger, er holdningen til verden og historien anderledes. Noen oppfatter denne verden som uvirkelig, like-gyldig, uten mål og mening. Andre ser den som et fangen-skap, hvor kroppen i sin jordbundne elendighet hører hjemme, men hvor sjelen, guddomsgnisten i materiens fengsel, lengter etter å bli befridd og komme tilbake til åndens rene virkelighet. Noen mener gullalderen ligger langt tilbake, og nutiden er bare et bedrøvelig forfall.

Andre tror at historien beveger seg i sluttede kretsløp, og alle ting er dømt til alltid å komme igjen.

Slike forestillinger har dukket opp underveis også i vår kultur. Men de er fremmede for hovedstrømmen. Det er den jødisk-kristne skapelsestro og historieoppfatning som har formet vår måte å oppleve verden og fremtiden på.

Hva mener jeg med å trekke inn dette som orienterings-punkter for holdningen til undergangsprofetier i vår egen samtid? Har dette noe å si når vi skal vurdere sannhets-gehalten i de harde kjensgjerningene som med ubønn-hørlig logikk viser oss en verden i drift mot selvutslet-telsen? Er det ikke snarere en invitt til å lulle seg inn i blinde illusjoner?

Jeg mener ikke at det jeg nå har sagt, gir svaret på kjensgjerningenes beske spørsmål til oss. Dem må vi se i øynene — og trekke de nødvendige konsekvenser, selv om de blir smertefulle. Men allikevel vil jeg hevde at det er på bakgrunn av denne ukuelige fremtidstro, denne grunnholdning til historien og menneskets oppgave i den, at vi bør møte også samtidens undergangsprofetier. Ikke for å fjerne alvoret i utfordringen, men for å unngå hand-lingslammelse og håpløshet.

ØR MYKES OPP»

FELLESSKAPETS TEGN

sels, Oslo, var møtets liturg, og han forstod å skape en levende liturgi som passet inn i situasjonen.

Arbeidsmetode.

Det grundige forarbeidet på bispedømmeplan skulle egentlig resultere i én tekst som kunne legges til grunn for pastoralmøtets arbeid. Men det innkomne materiale var så stort og forskjelligartet at hovedkommisjonen hadde måttet gi avkall på å lage en syntese. I stedet hadde man valgt ut to hovedemner — forkynnelse og fellesskap — og stilt opp spørsmål som utgangspunkt for diskusjonen. Den imponerende mengde utkast og betenkninger som var kommet inn, skulle tjene som arbeidsredskap og som grunnlag for debattinnledningens fremstilling.

Etter innledningsforedraget arbeidet man først i grupper, tre møter hver dag, mens de siste par timene av arbeidsdagen var avsatt til plenumsdiskusjon, som ble ledet av pastor Ib Andersen (Danmark).

Forkynnelsen.

Første dag var viet dette emnet, og generalvikar Paul Schmidt (Stockholm) holdt innledningsforedraget.

Under titelen «Utfordring og sjanser» tegnet han et bilde av den katolske kirkes situasjon i Norden i dag, klart, men optimistisk. Det vi ser som svakheter og vanskeligheter, kan gi oss uanede muligheter i vårt arbeid.

En ressursfattig kirke i diasporasituasjon er tvunget til å samle seg om det vesentlige, og den kan bære den enkle og fattige kirkes vitnesbyrd.

Det sekulariserte velferdssamfunn har sine positive sider, men også åpenbare mangler som føles stadig sterkere av mange. Her kan den katolske kirke ha meget å gi, både når det gjelder synet på mennesket og på de sosiale forhold.

I forholdet til andre kirkesamfunn må vi søke en ekte dialog og ikke være redde for å understreke vår egenart. Utad burde vi kunne stå sam-

men og være den kristne røst i samfunnsdebatten.

Forkynnelsen retter seg både innad — her inntar katekese og videreutdanning en viktig plass — og utad — der det gjelder å skape en tilstrekkelig stor kontaktflate.

For forkynnelsen er det viktig at den katolske kirke i Norden slår røtter og blir nordisk.

I diskusjonene som fulgte, ble bl. a. legfolkets store betydning i forkynnelsen understreket. De har den største kontaktflate utad, men ferdes ofte i miljøer der man bare kan vitne om sin tro ved måten å være på. I det hele er troverdighet en betingelse for å bli hørt. Kirkens liv må stemme over ens med dens tro, og dette gjelder såvel den enkelte kristne som institusjonene. Kristenlivet må derfor nærkes og fordypes ved bønn, men også ved studier. Vår forkynnelse tar ikke sikte på å gjøre alle til katolikker, men på å føre så mange som mulig til kristendommen.

Fellesskap.

Dagen etter innledet pater Ellert Dahl OP (Oslo) til debatt om fellesskapet, et emne som melder seg ubedt når man snakker om forkynnelsen. Den er nemlig en trosbekjennelse som har sitt utspring i det kristne trosmiljø. Man kan ikke skille fellesskap og forkynnelse, kirke og misjon. Fellesskapet er i seg selv forkynnende, og målet med forkynnelsen er å føre dem som tar imot det glade budskap, inn i det nye fellesskap i Kristus.

Den katolske kirke i Norden står som en liten minoritetskirke svært utsatt, og vil bare kunne leve videre og fortsette sitt virke dersom vi katolikker danner et levende fellesskap i Kristus.

I dag er vi fremdeles i alt vesentlig en kirke som kommer «utenfra og ovenfra», og som er avhengig av utlandet. Hvordan skal vi klare å bygge opp en kirke «innenfra og nedenfra», en kirke som er et organisk, nordisk fellesskap med røtter i hjemlandets jord?

Med utgangspunkt i punktene fra hovedkommisjonen gikk så pater Dahl over til å analysere perspektivene for en fornyelse. Disse punktene dannet også grunnlaget for den videre diskusjon.

Det ble bl. a. fremholdt at dagens katolikker vanligvis lever i en verden som er fremmed for troen, og at de derfor har behov for et levende trosmiljø der de kan hente styrke og inspirasjon. Tidligere fant de det i en lukket kirke med streng kirketukt, men i dag er kirken blitt åpen. Det er imidlertid et spørsmål om hvor åpen den kan være uten å miste sin identitet. Det skal bevisste troende til for å skape et levende trosmiljø i dagens verden. De tradisjonelle former for fellesskap dekker ikke alltid behovet. Fri, spontan gruppedannelse kan kanskje hjelpe, men disse grupper må ikke bli eksklusive klikker. Liturgi og bønn utdyper og styrker fellesskapet, og man må heller ikke glemme de rent menneskelige faktorer. Problemet med de isolerte katolikker og immigrantere ble også tatt opp, likeså familiens stilling og økumeniske spørsmål.

Pastoralmøtets avslutning.

Tredje og siste arbeidsdag ble brukt til å oppsummere og trekke konklusjoner, bl. a. i form av en liste over ønsker og forslag. Den gjenspeiler stort sett debatten de to foregående dager, men tar også med en del viktige spørsmål som man bare hadde rukket å streife.

Spørsmålet om kirkens strukturer kom flere ganger igjen, og man foreslo en undersøkelse av mulighetene for å forenkle kirkens struktur — organisasjon og administrasjon — og tilpasse dem våre nordiske forhold.

Den katolske kirkes fremtid i Norden avhenger først og fremst av legfolket. Derfor må det få den plass som tilkommer det, men det må få beholde sin selvstendighet og egenart.

De frie gruppedannelser bør studeres.
(Forts. neste s.)

«Mønsteret bør mykes opp»

(Forts. fra forrige s.)

res nærmere — som et positivt trekk i kirkebildet.

Vi er vant til å tildele de forskjellige grupper i kirken bestemte «roller». Dette mønster bør mykes opp, selv om det fortsatt vil finnes forskjellige funksjoner og embeter. Kvinnens stilling i kirken her i Norden bør tas opp til nyvurdering, for å gi henne iallfall den likestilling med mannen som hun har i samfunnet.

Andre viktige punkter var økumenikken, med spørsmålet om gudstjenestefellesskap og nattverdfellesskap, immigrantproblemet, de isolerte katolikker, samarbeid mellom ordenssøstre i Norden. Katekese og videreutdanning, bønn og meditasjon er også emner som trenger videre utdypelse.

Møtet hadde også en verdi i seg selv. Det betydde opplevelsen av et dypt og ekte fellesskap, med sentrum i messen. Det gav seg uttrykk i bønn og arbeid, i alvor og skjemt. Vi opplevde hva det vil si å være kirke sammen, og denne fellesskapsfølelse burde ikke ta slutt med selve møtet. Den skulle virke videre i oss, gi oss økt forståelse og økt ansvar for hverandre. Vi lever ikke alle under de samme forhold og strever ikke med de samme problemer, men vi er så få — og vi trenger hverandre.

Et slikt møte kunne naturligvis ikke rekke å behandle alle spørsmål uttømmende, og man kunne heller ikke vente at det skulle løse noen problemer. Selve møtet var på sett og vis det viktigste, og det var da også et alment ønske at forsøket måtte gjentas.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 50,— PR. AR

HVER 14. DAG

Fra plenumsdiskusjonen: De to t.h. er fra Island, Bjørgvin Magnusson og sr. Marie Emmanuelle.

BISPEKONFERANSEN

Pressekommuniké ved Lars Rooth SJ.

I tilknytning til det nordiske pastoralmøtet holdt de nordiske biskoper sin vanlige bispekonferanse i Haus Ohrbeck. Til stede var biskopene Paul Verschuren (Helsinki), president, John W. Gran (Oslo), visepresident, Hans L. Martensen (København), generalsekretær, John E. Taylor (Stockholm) og Johannes Wember (Tromsø). Biskop H. H. Frehen (Reykjavik) og biskop Johannes Rùth (Trondheim) var dessverre forhindret fra å komme. Den apostoliske delegat for Norden, erkebiskop J. Zabkar, var til stede ved åpningen av konferansen.

Informasjon fra Rom.

En viktig oppgave for bispekonferansen er å være et mellomledd i forbindelsen med Rom. Mange dokumenter blir ikke sendt direkte til biskopene, men til bispekonferansen, og generalsekretæren gjorde rede for det som var kommet siden biskopene møttes sist — i september 1973. Det var en lang liste som omfattet et tyvetalls dokumenter — om befolkningsåret, et viktig emne som behandles i flere brev — om barnemesser, om nye retningslinjer for botens sakrament — om immigrasjonsproblemer — om et europeisk bispemøte i oktober 1975

og innbydelser til forskjellige andre møter. Biskopene forsøkte å dele oppgavene mellom seg, og å finne ut hvem av dem som kan reise som representant til de forskjellige møter. Det er ikke alltid lett, for biskopenes timeplan er tett besatt.

Bispemøtets sekretær, pater P. Grégoire (København), leste finansrapporten — kirkelig samarbeid er en god ting, men det koster penger. Pater Grégoire, som trenger mer tid til sine andre forpliktelser, hadde sendt inn sin avskjedsansøking. Biskopene fant å måtte respektere dette, men de beklaget det, for p. Grégoire har gjort et utmerket arbeid. Han lovet imidlertid å fortsette til man har funnet en annen som kan overta arbeidet etter ham.

Finanser og prestelønninger.

I forbindelse med andre finansielle spørsmål diskuterte biskopene prestelønningene i Norden. De ville gjerne forbedre prestenes finansielle situasjon, men spørsmålet er hvordan man skal få muligheter til det. Biskopene er også klar over at de geografiske forhold krever en differensiering av lønnsattsene. En prest på Island eller i Nord-Norge har ikke bare lengre reise til kontinentet, men også til nær-

meste prest, som han jo burde ha muligheter til å ha kontakt med og samarbeide med.

Bispesynoden i Rom.

Biskopene har også den viktige oppgave å svare på de spørsmål som sekretariatet for neste bispesynode har sendt til alle bispekonferanser. En komité hadde utarbeidet en tekst som dannet grunnlaget for biskopenes diskusjon. De har imidlertid ikke villet svare bare på egne vegne, men har prøvd å få et så bredt grunnlag som mulig for svarene på de spørsmål som «Evangeliseringen i dagens verden» stiller. Det var ikke minst av den grunn de kalte sammen det pastoral-møte som nettopp er blitt holdt i Haus Ohrbeck sammen med biskopene. Man kan nå henvise til forskjellige utkast, til Trondheimsdokumentet (som ble utarbeidet på oppdrag av bispekonferansen i Trondheim i 1973), til målsetningsdebatten osv., og man blir klar over det store forarbeide som er gjort. Før hver bispesynode sender hver bispekonferanse inn et panorama, dvs. en oversikt over lokalkirkens situasjon og over utviklingen siden siste synode. Da biskopene nå utarbeidet denne tekst, ble det klart at det finnes store forskjeller mellom kirkene i de fem nordiske land.

Spørsmål om kirkeretten.

Etter det annet Vatikankonsil er en rekke spørsmål kommet frem, som alle krever svar. De gjelder ikke sjelden kirkelige strukturer, og her inntar spørsmålet om den kirkelige lovgivning en ikke uvesentlig plass.

Det kan være spesielle enkeltspørsmål som problemet med skilsmisse og gjengifte, et problem som biskopene ved flere anledninger har behandlet. Kirken i de tysktalende land — Tyskland, Østerrike og Schweitz — har nedsatt et spesielt utvalg som arbeider med nettopp disse spørsmål. De nordiske biskoper besluttet å sende et brev til kardinal Döpfner, den tyske bispekonferanses president, og spørre om Norden kunne få delta i utvalgets arbeid.

Diskusjonen dreide seg imidlertid også om selve fornyelsen av den kanoniske rett. En stor komité i Rom holder på med denne fornyelse av kirkens lovgivning, og nå foreligger et delforslag, nemlig avsnittet som behandler kirkelige straffer. Det er et ytterst interessant dokument, som er vesentlig forskjellig fra den någjeldende lov av 1918. Kirkelige straffer

blir heretter sjeldnere, og det skal bli lettere å appellere dommen. Lokale myndigheter får store muligheter til å variere bestemmelsene. Lovgiverne synes i de fleste tilfeller å ville møte den feilende med sjelesørgerens forståelse, noe som bemerkes med takknemlighet.

Dette betyr at man får et helt nytt system, og man vet ikke hvordan det kommer til å virke. Spørsmålene trenger seg på, og biskopene ville gjerne hatt anledning til å utdype dem mer, men Rom har bedt om svar innen utgangen av mars.

Misjon.

Biskop Gran gjorde rede for den nordiske fasteaksjon for de nødlidende i de tørkeherjede områder i Afrika. Fra det pavelige misjonsinstitutt var det kommet et ønske om at de nordiske biskopene måtte nedsette et «nasjonalt» utvalg for å koordinere innsamlingene til misjonen, og samtidig utnevne en «nasjonal» leder for dette arbeid. Biskopene svarte et stemmig ja, og man vil forsøke å foreslå passende kandidater til stillingen.

I løpet av bispekonferansen traff biskopene også forskjellige enkeltpersoner og grupper.

Delegatens offisielle besøk har vi allerede nevnt. Biskop Wittler, Osnabrück (med en generalvikar og en sekretær) og biskop Tenhumberg, Münster, tilbrakte en aften sammen med de nordiske biskoper. Den tidligere biskop av Helsinki, Mgr. G. Cobben, som nå bor i Tyskland, kom også på besøk.

Fra nyhetsbyrået KNA (Katholische Nachrichtenagentur) kom Dr. Kraemer (Bonn) og hr. Feemers (Hamburg) for å informere om KNA's virksomhet og diskutere mulighetene for bedre nyhetsformidling fra Norden.

Under ledelse av Frau Dorothea Olbrich, Osnabrück, og Dechant Otto Scholz, Hamburg, holdt Ansgarius-Werk, Osnabrück styremøte i Haus Ohrbeck. Biskopene ble innbudt, og man utvekslet erfaringer angående studieukene for skandinaver. Man diskuterte da forskjellige oppslag: atskilte kurser for prester og søstre som i år, felles kurser for prester og søstre som i fjor, felles kurser for prester, søstre og legfolk som ved pastoralmøtet. Man tok dessuten opp spørsmålet om kurser i Tyskland og studiedager i Norden.

Man diskuterte også annen mulig innsats fra Ansgarius-Werks side,

(Forts. neste s.)

FASTEAKSJONEN

«Vi ville synde mot det menneskelige fellesskap om vi nektet våre millioner av brødre og søstre det som kreves for deres utvikling som mennesker. I denne fastetiden oppfordrer Kirken og dens caritative institusjoner alle kristne til å hjelpe til med å føre videre denne kolossale oppgave. Vi ønsker at dere i denne appell skal høre et dobbelt ekko: et ekko av Herrens stemme som retter en oppfordring til dere, og ekkoet av menneskers gråt og bønn om hjelp.»

PAVE PAUL VI

St. Olav leses i Norden!

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy messe
OSLO: <i>St. Olaus kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne,</i> Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>		11.00	9.30
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07		10.00	—
	<i>Florida kapell</i>		19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvgt. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vestermgt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
	<i>Eikeli kirke</i>	19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olaus kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olaus kirke,</i> Prinsensgt. 2a2		8.45	11.00
	<i>Biskopen og prestegården tlf. 21 214</i>	19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eystein kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke, Storgt. 94</i> <i>Biskopen og prestegården, tlf. 3604</i>		19.30	11.00
	<i>St. Elisabethsostrene,</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1.VII—31.VIII)		19.00	11.00
	<i>St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)</i>	8.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke,</i> Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634.			11.00

Fra Akersv

KIRSTEN RYDBERG OVE

Av NILS HEYERDAHL

Da Kirsten Rydberg vendte hjem til Norge etter endt utdannelse i England og Frankrike, ble hun ansatt i Cammermeyers Boghandel — og trodde det skulle bli et kortvarig opphold i norsk bok- og forlagsverden. Hun ble i bransjen i 37 år. Nu vender hun tilbake til kontinentet, denne gang til Italia, og overlater den bokhandel hun har bygget opp og drevet siden 1961 til Oslo Katolske Bispedømme. Men sitt yrke forlater hun ikke helt. I Assisi blir hun knyttet til det særpregede økumeniske «pensjonat» og studie-sentrum Casa Papa Giovanni XXIII, og skal der bl. a. bistå i bokhandel og bibliotek.

Vi oppsøkte Kirsten Rydberg i St. Olav Bokhandel en regntung vinterdag for å be om en samtale i anledning av at hun nu bryter opp fra våre breddegrader. Ikke vet vi om det skyldtes beskjedenhets eller grå-

været, men hun fikk oss til å dvele nesten like meget ved hennes fremtid under Umbrias himmel som ved hennes innsats i Akersveien.

— Casa Papa Giovanni har en praktfull beliggenhet høyt oppe i Assisi, med sletten under og med blå fjell i synsranden. Ved huset er det en frodig have — der skal jeg stille blomster og dyrke grønnsaker i ledige stunder. Det er det deiligste jeg vet . . .

Etter å ha fullført sine studier i fransk sprog og litteratur ved Sorbonne, var Kirsten Rydberg først en stund lærer i Frankrike. Så fulgte mange år i bokhandler og forlag her hjemme, inntil hun ble knyttet til «St. Olav» som redaksjonssekretær.

— En dag fikk jeg nyss om at det ville bli et ledig lokale mot gaten i Akersveien 5, og så begynte det hele å utvikle seg. Selvfølgelig var det meget av et sjansespill til å begynne med. Jeg anskaffet en beholdning av bøker, og håpet at publikum

fremfor alt til fordel for katekese og publikasjonsvirksomhet. Ansgarius-Werk vil gjerne hjelpe så langt det er mulig, men ber om at alle ansøkinger må bli sendt gjennom det lokale bispeembete, så hjelpen kan samordnes bedre.

Fra Bonifatius-Werk i Paderhorn kom patrene Wüsterfeld og Kötter, bl. a. for å diskutere finansielle spørsmål med biskopene.

Som eksperter og medhjelpere deltok pastor Ib Andersen (Danmark), pater J. Aarts (Helsinki), samt fru Elli Gambell, sekretær (Gentofte). Pater P. Grégoire OP (København) var bispekonferansens sekretær, og pater Lars Rooth SJ (Uppsala) var pressesekretær.

Den neste nordiske bispekonferanse finner sted i Sverige, i tiden 8. til 14. september 1974.

Bispekonferansen

Forts. fra forrige side

veien til Assisi

ST. OLAV BOKHANDEL TIL OKB

Farvel
til
Akersveien.

ville innfinne seg. Det hadde aldri gått uten den enestående støtte jeg fikk fra våre katolske ordenssøstre, som dengang fremdeles hadde alle sine sykehus over hele landet. De foretok betydelige bokinnkjøp og ble en økonomisk ryggrad for bokhandelen. Men støtten var ikke bare av økonomisk art. De ga meg oppmuntring og gode råd, med bakgrunn i en imponerende fagkunnskap og litteraturinteresse.

Siden dengang har jo meget forandret seg — sykehusene er blitt overdratt til fylkene, alt er blitt mer moderne og automatisert. Og søstrene — ja, de er fremdeles en stor støtte, men idag diskuterer de piggdekk og forgassere med like stor kynighet som de legger for dagen i en samtale om Guardini, Claudel eller Sigrid Undset . . .

Kirsten Rydberg har visst selv et noe ambivalent forhold til det motoriserte — lenge stod det en plakat på inngangsdøren til St. Olav Bokhandel som forkynte at her kunne man bare få vekslet penger til parkeringsautomatene dersom man samtidig kjøpte boken «Bilen mot mennesket». En plan om å forby biler i de sentrale deler av Assisi kan åpenbar snart regne med forsterket støtte.

— Det stod klart for meg at en liten og noe avsidesliggende forretning som St. Olav Bokhandel ikke kunne hamle opp med de større sentrumsbokhandler når det gjaldt bredde i boktilbudene. Det var heller ikke meningen. Jeg søkte å spesialisere meg innenfor religiøs og filosofisk litteratur og ellers skjønnlitteratur med tilknytning til de verdier Kirken for-

pakter. Og publikum fant da veien til Akersveien etterhvert.

Det er ikke bare bøker Kirsten Rydberg har formidlet. Religiøs kunsthåndverk har hun også importert. Og fremfor alt har hennes bokhandel i vide kretser renommé for sitt kresne utvalg av grammofonplater. Blant kundene her er bl. a. NRK og instituttene for musikkvitenskap i Oslo og Trondheim.

— Det begynte med at søster Mathilde på Vor Frue Hospital spurte om jeg kunne skaffe en bestemt russisk plate. Jeg bestilte den, og siden ble det flere. Så reiste jeg en sommer til Spania og fikk anledning til å sitte en hel uke og høre på plater i et større plateselskap der. Resultatet var flere kasser med folkemusikk til bokhandelen. Det tok ikke lang tid før elever fra vår nabo, Kunst- og Håndverkskolen, oppdaget samlingen, og dermed begynte det å rulle av seg selv.

Også musikk-avdelingen er spesialisert. Om man er på jakt etter pop-musikk, går man skuffet fra St. Olav Bokhandel. Innenfor liturgisk sang og musikk, folkemusikk og den eldre verdslige musikk kan man derimot gjøre sjeldne funn i Akersveien.

— Det har hendt at folk som er kommet hit er blitt forbauset over plateutvalget: Her finner vi jo ikke bare plater med gregoriansk musikk og f. eks. Østkirkens liturgi, sier de, men plater fra fremmede kulturer og religioner — buddhistisk liturgi! Og dette skal være en *katolsk* bokhandel? Da svarer jeg at katolsk, det betyr universell, det betyr åpenhet for det verdifulle i alle kulturer, verdsettelse av genuine menneskelige og religiøse verdier også utenfor den kristne kirke. Jo, dette arbeide gir en gang i blant anledning til å så litt informasjon . . .

Kirsten Rydberg er ikke fullt så villig til å uttale seg når samtalen kommer inn på betydningen av hennes virksomhet. Hun vil heller tale om fremtidens muligheter enn om hva som er gjort.

— Denne bokhandelen er liten og spesiell, og dét krever
(Forts. n. side.)

Fra Akersveien til Assisi

(Forts. fra forr. side)

oppfinnsomhet og initiativ. Derfor slutter jeg også såvidt tidlig. Jeg håper at kundekrets og venner vil slutte opp om min etterfølger, Sidsel Aaserud, som vil bringe nytt initiativ. For både bokhandelen og St. Olav forlag har en misjon, både innad i Kirken og utad i norsk åndsliv. Vi vil selvfølgelig aldri kunne drive litterær publikasjons- og formidlingstjeneste i det store format, men innenfor våre muligheters grenser har vi noe viktig å tilby. Norsk åndsliv ville bli fattigere om det supplementet manglet.

Kirsten Rydberg er europeer. Med en særlig forkjærlighet for gallisk kultur og natur. Frankrike har hun besøkt nesten hver sommer, og opprinnelig var planen å slå seg ned der når hun sluttet med bokhandelen. Men det skulle bli anderledes. Nu er hun i full gang med å utdype sitt kjennskap til italiensk språk og kultur.

— *Pave Johannes XXIII's hus drives av en dynamisk sekularprest, Don Aldo Brunacci. Hans idé er å skape et økumenisk studiestentrum, et maison d'accueil for folk fra alle land som kommer til Assisi ikke bare som turister, men for å studere Frans av Assisi og den kultur han var nær et av. I et gammelt palass med bokhandel, bibliotek og foredragssal kan man bo for en rimelig pris, enkeltvis og i grupper. Her vil man kunne finne ro og fordype seg, også i økumeniske studier. Assisi har lange tradisjoner i økumenisk holdning og arbeide. Det skyldes kanskje den åpne fransiskanske spiritualitet som har preget stedet.*

— *Huset har byens vakreste lille kapell, og her er det en økumenisk anlagt messe hver aften, med tilpasset liturgi, så kristne av alle konfesjoner kan delta.*

Jeg skal arbeide om formiddagen i bokhandelen, og bistå som tolk og omviser etter behov.

— *I Assisi er alt fredet og har bevart sitt gamle preg. Her bor mennesker som forstår å ta vare på og beskytte Frans av Assisis ånd. I denne by føler man trang til å gå ute både dag og natt. Snart forsvinner kanskje bilene. Tilbake er et museum som lever, der oldtid og middelalder blander seg med nutidens liv på Piazza del Comune, der man kan vandre mellom sporene etter Frans, Giottos malerier, blomstene . . . Fortalte jeg at bokhandelen heter «Fonteviva» — Den levende kilde?*

— *I Assisi er det godt å være.*

Påske- nummeret kommer 6. april

HYRDEBREV C

De katolske biskoper i Nederland har sendt ut et hyrdebrev for fastetiden hvor de setter opp mot hverandre det moderne menneskets stigende hjelpeløshet og fortvilelse og en dyp tro på Guds makt:

På en pressekonferanse sa formannen i den nederlandske bispekonferanse, kardinal Alfrink bl.a. følgende:

«Biskopene ønsker ved hjelp av Evangeliet å møte dagens fatalisme og fortvilelse. Perioden med kultur-optimisme er over.»

«Håp, også det kristne håp, har blitt et problem for mange mennesker. Hvis det ikke gjøres noe for å løse dette problem, kan det føre til at man flykter fra ansvaret.»

«Det at man på den annen side setter sin lit til Gud må ikke bety at man fremmedgjøres for denne verden. Det kristne håp har noe å gjøre med dagens verden og menneskets fremtid på jorden. Men det stopper ikke med det.»

I hyrdebrevet sier biskopene at den moderne teknologi har snørt menneskene inn i et nett hvor de føler seg hjelpeløse når det gjelder krig og

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

24. til 31. august 1974

8 dages flyreise med full pensjon

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotell «Madonna» d.kr. 1380.—
Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D» d.kr. 1050.—

Valfartspræst: Pater G. GOMMANS C.M.

Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP

Påske i Rom: 9/4—16/4 — fly — Casa Pallotti — Pris: kr. 1145,—.

Kunstreise til Firenze: fly — 8 dg i maj — Pris: kr. 1095,—.
(Forhør bureauet om nøjagtige data.)

Forår i Rom: 31/5—14/6 — fly — pension Monaco — Pris kr. 945,—.

Sommer i Rom: 24/6—8/7 — fly — Casa Pallotti — Pris: kr. 1395,—.

«Kulturperler»: 23/9—7/10 — fly — Rom—Firenze—Assisi —
Pris: kr. 1550,—.

STENO REJSER

Holmbladsgade 11. DK-2300 København S.
Tel. (01-27) Asta 2312

M TEKNOLOGI OG FATALISME

fred-problematikken, nøden i verden og forurensningene. Dagens samfunn, skyver vekk alle som ikke betraktes som «nyttige», de arbeidsløse, de gamle, de som har et mentalt handikap.

«Alt i oss som ikke kan måles som nyttig — kjærlighet, frykt, glede og mange andre kjente menneskelige trekk — synes å bli avvist i en større sammenheng, utenfor den personlige sfære.»

Men Guds makt, sier biskopene, er en annen enn teknologiens knusende krefter. «La oss først og fremst be om at vi ikke må ha følelsen av å stange hodet i veggen, at vi ikke må føle bitterhet på grunn av vår hjelpsløshet.»

*

Legmannsrådet i Oslo Katolske Bispedømme har diskutert «Menigheten i vår tid». Det følgende er et kort referat av dette:

Pater Arno la vekt på at de små menighetene i Norge er helt forskjellige fra menighetene i Oslo og enda mer fra menighetene i Danmark og

land lenger syd. Allikevel kunne det være av interesse å ta kontakt med Danmark for å få opplysninger om situasjonen der, om nye tiltak og nye former for menighetsliv. Utvalget vil derfor prøve å fremlegge noe materiale på Mariaholm. Oppgavene i menighetene består i forkynnelse, liturgi og diakoni. Med disse virksomheter for øye må man sette opp en status for hvor man står idag og mulighetene fremover, bl. a. under hensyntagen til prestemangel etc. Det ble fremholdt at man måtte prøve å løsrive seg fra den konvensjonelle menighetsmodellen og lage andre enheter der dette var hensiktsmessig. Søstrene kunne trekkes mere inn når det gjelder forvaltning av sakramenter, og man måtte legge vekt på ansvaret hos menighetens medlemmer, slik at man kunne være til hjelp for hverandre innbyrdes og yde noe for fellesskapet samlet. For å kunne vurdere behovene fremover, ville man prøve å sette opp en prognose om prestenes og søstrenes antall f. eks. i 1980, bygget på statistiske opplysninger.

— Og den senere tids vekkelse: har man begynt med den enda innenfor klosteret?

— Neida! Vi holder oss til den tidligere tradisjon — klokken halv fem presis!

Jesuitterpater Horvath har blitt intervjuet av «Vår Kirke». Vi sakser denne uttalelse av pateren:

— Hva med den teologiske og læremessige tilnærming mellom våre to kirker?

(Forts. neste side)

MARIAFORENINGEN, OSLO

Onsdag 3. april: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Kåseri med lysbilder v/pater Hölscher: «Utgravningene under St. Peterskirken.»

Alle interesserte damer er velkomne.

FYRINGSOLJE

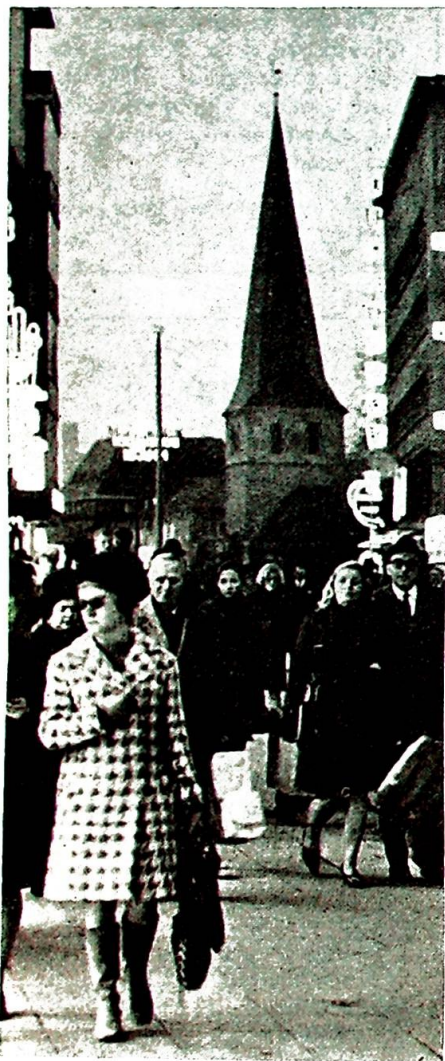
brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Lillestrøm
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tromsø
St. Olavs Klinik		
St. Olavs Kirke	}	Trondheim
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Hyrdebrev om teknologi og fatalisme

(Forts. fra forr. side)

— Den vil det selvfølgelig herske atskillig uenighet om. Personlig synes jeg det er positivt med det arbeidet enkelte teologer legger ned for å uttrykke de gamle trossannheter i en mer moderne terminologi. Men vi må ikke ved dette arbeidet stikke de faktiske forskjeller mellom de ulike trosretninger under en stol. Vi må ikke bli

så ivrige i vårt økumeniske arbeid at vi prøver å bortforklare for eksempel forskjellene i nattverdssyn. Målet for samarbeidet må i første omgang være enhet på det praktiske plan, i arbeid for verden. Når det gjelder de læremessige forskjeller, må vi lære oss å leve med dem, i toleranse og ydmykhet. Ingen av våre to kirker vil tjene på at vi later som om forskjellene ikke eksisterer.

Personlig er jeg svært redd for nye teologiske strømninger som blir så ivrige i sitt arbeid for å gi de gamle sannheter en ny terminologi at de står i fare for å miste det vesentlige. Vi må vokte oss for å «prate ihjel» selve mysteriet.

ST.OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

AKTIVISERING?

Sognepresten i St. Birgitta menighet i Fredrikstad skriver i siste menighetsblad:

Aktivisering? Hvem vil vel aktiviseres? Helt fra barneskolen har vi kjempet en seig kamp mot alle som ville bryte vår hellige passivitets magiske sirkel. Hvorfor den stadige utfordring, de forstyrrende spørsmål, hvorfor knuse vår drøm?

Idag heter den nidkjære pedagog Kirken. Den passive dyd som vi kalte «lydighet» er ikke lenger noe almengyldig ideal. Vi forstyrres i våre faste religiøse tankevaner, vi utfordres til selv å tenke, ta initiativ. Vi skal — på liv og død skal vi — aktiviseres. Det gjelder spesielt liturgien. Nettopp her hvor det var godt å være! Her hvor vi tidligere fikk be i fred og fant sjelero, mens presten der fremme ved alteret forrettet sin messe; her skal vi nu hvert øyeblikk si noe, gjøre noe. Vi kneler, står opp, bes om å flytte sammen lenger fremme, vi må finne frem salmer i diverse hefter, vi skal dialogere . . . Hvorfor dette mas, der det før var hellig ro og samling?

La det straks sies: vi har rett til ro og samling. Vi har rett til den samtale «hjerte til hjerte» med Gud som heter bønn. Det er en rett som vi må kjempe for stadig mer innbitt i en hverdag som er stadig mer omskiftelig og slitsom. Skal vi i det hele holde hodet klart og troen levende,

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

American Foto

SPECIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER

Engene 4 - Tlf. 83 11 45

Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65

FREDRIKSTAD

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

RETRETT MED PATER LOMBARDI

Det innbys til en retrett på Mariaholm i dagene 26. mai til 1. juni. Den blir holdt for legfolk, prester og søstre og ledes av pater Riccardo Lombardi, forteller Josefsøstrene. Henvendelse til Instituttet i Akersveien 4, Oslo 1, tlf. 20 27 35. Pris kr. 250,— pr. person, men enhver betaler hva han/hun er i stand til. Spesielt ungdom kan søke om moderasjon. Ellers kan nevnes at pater Lombardi taler et lett forståelig tysk og engelsk. Han er til daglig leder for Mondo Migliore-senteret utenfor Roma.

må vi kunne trekke oss tilbake til «vårt lønnkammer» for der, i Hans nærvær å finne tilbake til oss selv.

Men hver ting på sitt rette sted og til sin rette tid. Der er tider hvor vi skal vite å trekke oss tilbake, selv om vi står midt i det travleste. Men så meget viktigere er det at vi til *andre* tider, skal være sammen med andre, skal kunne be og feire gudstjeneste sammen. Det forutsetter at vi virkelig er *tilstede*, at vi er der med hele oss selv; ikke passive tilskuere, men deltagere; mennesker som kan kommunisere, som kan «utlevere seg».

Med en åpen holdning, et aktivt sinn, en stemme som kan høres (rusten eller ikke), skal vi være *med*. Messen er en handling, en handling i fellesskap. Det er noe vi *gjør sammen*. Der opptrer vi som fellesskap, som menighet overfor Gud. Vi skal *sammen* bekjenne vår synd, *sammen* synges Guds pris, *sammen* aktivt lytte til Hans Ord, *sammen* fremsi vår tro, *sammen* bære oss frem som offer med Kristus, *sammen* gå til nadverdsbord, *sammen* takke Gud. — Der er ikke plass til hellighet på avstand. Vi er en levende menighet.

Gi et gaveabonnement

OSLO	OSLO
<p>TASEN BOK- OG PAPIR A/S ERLING THORNE</p> <p>Kaj Munks vei 41, Oslo 8 Tlf. 23 02 40</p>	<p>Allslags snekkerarbeid utføres</p> <p>REIDAR MYRVOLD & SØN</p> <p>Gladsvet 23, Grefsen Tlf. 21 18 32</p>
<p>T. S. JACOBSEN BEGRAVELSESBYRÅ</p> <p>Ullevålsvn. 1 - Oslo</p> <p>Privat 55 77 87 - 69 43 72 Tlf. 20 79 06 - 20 79 05</p>	<p>THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI</p> <p>Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo Telefon 20 40 02 - 20 70 02</p>

OSLO

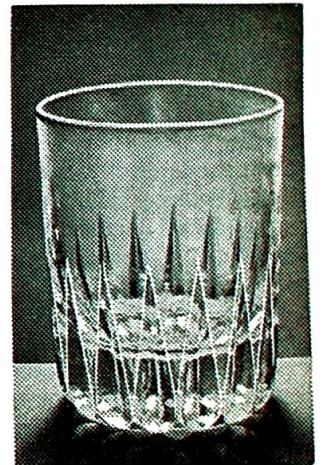
KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TOYENGT. 2, Oslo

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass..
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

KIMEN

Tarjei Vesaas' romaner har gitt stoff til en rekke filmer de siste årene. Det er ikke lenge siden *Branen* ble filmatisert, og den var en fin prestasjon på mange måter. Men hittil har vi ikke sett noe som kommer opp mot den siste i rekken, *Kimen*, hvor *Erik Solbakken* har regien og bearbeidelsen av manus. Med denne filmen debutterer Solbakken som langfilmregissør etter å ha laget en god del kortfilmer.

Kimen tar for seg et tema som er gammelt som menneskesamfunnet selv. Det skildrer en mystisk fremmed (*Helge Jordal*) som ankommer til et forholdsvis lukket bygdesamfunn, og de reaksjoner hans ankomst vekker til live. Korte flashbacks antyder at han har vært igjennom rystende opplevelser som har gjort ham lettere sinnsforvirret. Han blir tatt imot med mistenksomhet av bygdefolket, hans nærvær blir opplevet som urovekkende, ja, som uhyggelig. Han får til slutt kontakt med en ung pike som han angriper og driver utfor et stup, i et anfall av sinnsforvirring. Drapet virker som katalysator på bygdefolkets mistro, og ledet av pikens bror Rolf (*Svein Sturla Hungnes*) jager de morderen inntil de får tak i ham og dreper ham.

Resymet av handlingen må nødvendigvis bli banalt i forhold til Solbakkens fremstilling. Denne delen av filmen, som utgjør noe bortimot tre fjerdedeler av lengden, er helt fabelaktig i sin oppbygning. Ubønhørlig som lagnaden selv bygges filmen opp til et klimaks av hat og ubendig villskap. Først får vi noen fragmentariske glimt av de forskjellige personene i filmen, glimt som etter hvert blir satt sammen til en helhet; vi vises den irrasjonelle villskap og unaturlige mordlyst i naturen, blant dyrene, og så stiger hele tragedien opp til en fantastisk menneskejakt som ender i mord.

Hele denne delen av filmen er mestertlig laget, og den er noe av det sterkeste som i hvert fall jeg har sett på

Dramatisk oppgjør i den norske filmen *KIMEN*

lerretet. Mest av alt minner oppbygningen om et gresk skjebnedrama, men med den forskjellen at her dreier det seg ikke om mytiske figurer fra en fjern fortid, men om dagligliv i en norsk bygd. Det som allerede var Vesaas' store styrke, å løfte hverdagen og alminnelige mennesker opp til en symbolverden av nesten kosmiske dimensjoner, dét lykkes faktisk Solbakken i å overføre til filmen. Kontrasten mellom det rent naturalistiske og samtidige og den urverden av villskap og blodtørst som kommer til overflaten, er intet mindre enn mestertlig fremstilt.

Den siste delen av filmen er derimot et typisk anti-klimaks. Her er det helt tydelig at Solbakken ikke har mestret situasjonen, noe som kanskje ville ha vært umulig i seg selv, etter det klimaks han har bygget opp til. Hvis filmen i det hele tatt skulle fortsette etter mordet, ville dette dramatisk sett ha forlangt en slags rituell renselses- eller soningshandling. Dette legges det også opp til, men det er et renselsesrituale som ikke renser,

det er en «forklaring» som ikke forklarer, og det hele blir et slags anti-drama, som kanskje bringer filmen nær det virkelige liv, men som det dramatisk sett ville ha krevd nesten overmenneskelige evner å gjennomføre på en tilfredsstillende måte. Her faller det i hvert fall helt igjennom, og det er tydelig at Solbakkens ganske enkelt har forstrukket seg.

Som vi tidligere har kunnet konstatere her i bladet, skjer det tydeligvis saker og ting i norsk film for tiden. Solbakkens *Kimen* viser at det til og med skjer meget store ting.

P. H.

Patronatfest
på
Lunden Kloster
mandag
25. mars (kl. 18)

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. ½ år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.